

текст сприймається носієм мови оригіналу. В цілому перекладачеві творів Дж. Ролінг вдалося вирішити цю задачу.

Література:

1. Ролінг Дж. К. Гаррі Поттер і смертельні реліквії [електронний ресурс]. Пер. з англ. Віктор Морозов. К. : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2007. 640 с. URL: <http://flibusta.is/b/295985>.
2. Ролінг Дж. К. Гаррі Поттер і таємна кімната [електронний ресурс] Пер. з англ. Віктор Морозов. К. : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2002. 252 с. URL: <http://flibusta.is/b/215095>.
3. Rowling J. K. Harry Potter and the Chamber of Secrets. L. : Bloomsbury, 2014. 359 p.
4. Rowling J. K. Harry Potter and the Deathly Hollows. L. : Bloomsbury, 2014. 620 p.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-404-7-43>

BASIC APPROACHES TO THE STUDY AND TRANSLATION OF METAPHORS

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ МЕТАФОР

Khomenko S. V.

*Senior teacher at the Department
of Slavic and Romano-Germanic
Philology*

*V. I. Vernadsky Taurida National
University
Kyiv, Ukraine*

Хоменко С. В.

*старший викладач кафедри
слов'янської та романо-германської
філології*

*Таврійський національний
університет імені В. І. Вернадського
м. Київ, Україна*

Художня мова відрізняється від усіх інших форм мови насамперед тим, що виконує естетичну функцію. Реалізація цієї функції полягає у відображенні навколишньої дійсності в образній формі. Лексичні одиниці, характерні для художньої літератури, мають не лише інформативний, а й описовий характер, здатні надавати певному предмету додаткових властивостей до його властивостей, які зазвичай долучаються до словникової одиниці та фіксуються в словниках. Посилення виразності мови досягається різними засобами, насамперед

використанням тропів – лексичних засобів створення образності, найпоширенішим з яких є метафора [1, с. 126].

У мовознавстві метафора була запозичена з риторики, для якої вона служила засобом образної мови та естетики. Ще античний вчений і філософ Аристотель провів перше найбільш відоме і значне дослідження природи метафори.

Метафора – найпродуктивніший творчий засіб збагачення мови, вияв мовної економії, семіотичної закономірності, що виявляється у вживанні знаків однієї концептосфери на позначення іншої, певною мірою подібної сфери. Метафора присутня в кожній мові, в її стилях і підстилях. Тому метафора в мовній свідомості поступово трансформувалася з тропу, поетичного прийому в спосіб мислення людини [2, с. 160].

У комунікативній лінгвістиці метафора кваліфікується як метод оптимізації інтерактивності комунікантів, засіб комунікативного впливу [3, с. 121]. Саме ця функція є важливою для художніх текстів. Він дозволяє створювати необмежену палітру зображень, яка необхідна для створення окремого світу у свідомості читача.

Дискусійною проблемою сучасного перекладознавства залишається чітке розмежування між метафорою та метонімією. Контраст між метафорою та метонімією описано досить докладно. Метонімія – це символічний переклад, який дає ідентифікацію об'єкта його позначення. Йому властива метафоричність.

Термін «метафора» вживається в двох значеннях: як результат і рідше як процес. Саме другий аспект метафори пов'язує людський фактор із мовою, зберігаючи в мові все те культурне багатство, яке накопичилося протягом історичного розвитку нації.

Логічно зазначити, що кожен народ має свій світогляд. Через різноманіття мовних образів світу досить важко здійснити адекватний переклад метафоричних засобів однієї мови іншою. Традиційно в перекладі метафори використовуються чотири способи: точний переклад, заміна, перефразування і компенсація. Н. Любімов стверджує, що при перекладі метафор необхідно дотримуватись почуття міри, не підлещуватися автору і не вигадувати нового [4, с. 137].

Досить авторитетну думку щодо проблеми перекладу метафор висловила Катаріна Райс, перекладознавець, автор перекладацьких концепцій і статей, що стосуються теми перекладу, методів перекладу, типології текстів тощо. Метафору можна перекласти більш-менш буквально, якщо такий переклад не спотворює зміст оригіналу.

Сьогодні існує багато класифікацій, які систематизують метафори за різними принципами.

Виділяють три основних типи метафор:

- 1) називний;
- 2) когнітивний;
- 3) образний.

При метафоризації неможливо знайти універсальну модель навіть у межах однієї мови, не кажучи вже про концепти в різних мовних культурах. Загальні асоціації часто важко визначити, оскільки метафора народжується з нечітких понять, на яких оперує людське пізнання.

Метафора означає чергування в людській свідомості двох рядів образів: подібність між дійсністю, на яку вказує власне значення слова, і дійсністю, яка вказується метафорично. Люди, які розмовляють рідною мовою, постійно використовують певний набір знайомих понять та ідей, які створюють знайомі асоціації. Для їх вираження в мові існують певні лексичні засоби, які можуть бути виражені словом або сталим словосполученням. Але справа в тому, що ці уявлення можуть відрізнитися у свідомості різних націй.

Отже, метафора є потужним інструментом для створення сенсу. Метафора постає як нове смислове поєднання, яке не детерміновано жодними кодами, а породжує нову обумовленість коду, тому вимагає від людини великого пізнавального зусилля.

Література:

1. Kövecses, Zoltán. "Metaphor: A Practical Introduction". Oxford: Oxford University Press, 2002.
2. Сингаївська А.В. Оригінальна метафора як засіб реалізації очуднення. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2012. № 62. С. 159–162.
3. Красовська О. Метафора – елемент комунікативного наповнення епістолярію Лесі Українки. *Науковий вісник ВДУ ім. Лесі Українки. Філологічні науки*. 2012. № 38. Луцьк: вид-во волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2012. С. 121–125.
4. Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія та практика перекладу (німецька мова). Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2006. 592 с.